

АЛИЈА КАРДИН
ЖИВОТ ТЕ ЧЕКА

Уредник
Корана Боровић

Наслов оријинала
Alia Cardyn
Une vie à t'attendre

Copyright © ИК Прометеј, 2025.

Копирање, фотокопирање, умножавање и коришћење текста
у било ком облику није дозвољено без претходне писане сагласности.

This book was produced with the assistance of Wallonie-Brussels Federation
Avec le soutien de la Fédération Wallonie-Bruxelles

Објављено уз помоћ Федерација Валонија-Брисел



АЛИЈА КАРДИН

Живот те чека

Превела са француској
Љиљана Матић



ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

Мојој деци

Увек сам сањала

да ѝрича коју свакої дана їрадим са вама

буде одскочна даска у вашој ѝоїрази за срећом.

Хвала вам шїћо сїће изабрали баш мене.

Твој дах плеше у мом срцу, у мом телу

Даје ритам покретима који ме носе далеко

Танком, нежном нити повезује ме са тобом

Долази да ми каже: буди слободна и не одлази

У мом наручју биће мир и радост

А у твојим очима неко ко верује

Пролог

У тишини празним своја плућа да направим место за живот. Удишем, задржавам дах и гурам. Чујем повике „јаче, још, још“. Држим очи затворене. Не желим да их видим, морам да му останем сасвим близу. Гурам дуго, кисеоника нестаје. Нема више нимало ваздуха у мени кад најзад отворим уста да удахнем. Мислим на наредне минуте, на тај сусрет који сам толико пута замишљала. То што данас лежим овде, несумњиво је пука срећа. Ништа ме није предодредило за то. Контракције се поново јављају. Дубоко удишем јер желим да га упознам, то дете. Гурам, а око мене се ужурбано крећу. Нека глава пролази. Охрабрују ме да издржим напор. Да ли желим сама да прихватим своје дете? Да га узмем како би моје руке заувек биле прве које ће га дотаћи? Не знам. Осећања ми попут ваздуха надимају плућа. Једно питање ме заиста обузима: како се постаје мајка кад ниси била дете? Осећам се празно, без икаквог наслеђа које бих пренела. Притискају ме да одлучим. Да ли желим да га истиснем из свог тела? Нисам спремна. Цело моје тело то одбија и, што је дуже могло, задржавало је онога који треба да се роди.

Како се постаје мајка кад ниси била дете? Покушавам да се утешим, присећам се једне реченице. Постоје дани кад волимо и дани кад учимо да волимо. Ако природа не уради своје, ако ми срце остане хладно, научићу. У тренутку замишљавам себе одговорном за то мало биће. Паничим. Страх ме је да ће неко рачунати на мене. Тескоба ми прекрива груди као оловна плоча. Немам времена да се ослободим, а он је већ ту, рођен од прилично несавршене мајке. Додирујем му топлу, масну кожу и хватам га ту, одмах испод руку. Осећам га како се извлачи, клизи из мојих дланова. Вичем да се бојим да ћу га испустити. Последњим напором привлачим га себи и дарујем му живот. Још влажног и немирног полагају га на моје груди. Розе је, али не плаче. У његовом озбиљном погледу поново хватам дах и почињем и сама да живим. Не испушта ни звук. Узимају га на неколико минута да га оперу и прегледају. Потпуно је здрав. Посматрам те туђе руке које га вешто повијају. Један глас ми објашњава да му је најбоље у мајчином наручју. Исправљавам се у кревету и покушавам да наместим неколико тканина које још покривају моје тело.

Покривају га чаршавом уз моју голу кожу. Осећам топлину свог сина и почињем да плачем. Толико дуго сам ово тражила. Ову топлину.

ДЕО I

*Неизвесност̄ је оно што нас оичињава.
Све постојаје чудесно у изма̄лици.*

Оскар Вајлд

Осамнаест̄ година раније, 18. септембар 1995.

Мала сам, иако мала на овом немом месѣу. Знам какве све њишине њосѣоје, а ова није добра. Она је њослед-њи дах куће која се исѣразила, баѣивши ме ѣраво у ѣро-ѣасѣ. Дозивам их, а за одѣвор добијам само немилосрдну ѣишину. Трчим боса, ѣролазим кроз ходнике, обилазим сваку собу, али нишѣа. Осећам како ми сузе квасе лице и сѣомак ме боли ѣолико да ѣуцам. Нисам знала да човек може оволико да се уѣлаши. Где су?

Сѣремам се да сѣуѣим на ѣу сѣеѣеницу, али већ сам схваѣила. За неколико секунди ѣресѣаћу да будем дете. Помислим на мајку, на ѣо колико је хладно далеко од ње. Срце ми се сѣеже, али морам да насѣавим да ѣрчим. То је моја судбина. Моја ноѣа се усѣорено исѣружа и сѣоѣа-ло додирује дрво, одузимајући мом деѣињсѣву ѣоследња ѣрава.

Биће јој потребан читав један живот да се од тога опорави. Тако бар сви у селу причају. Људи расправљају и увек, без изузетка, долазе до истог закључка: малој нема спаса. Они гледају у даљину, ка брду, и прстом показују на стару кућу Капионових. Кућа и њена једина становница сада су у средишту локалних збивања. Та грађевина, којој се човек диви кад је угледа у пролазу, сада крије тајну.

Када се човек мало пажљивије загледа, прво што западне за око јесте величанствена ливада која се простире испред ње и лагано се спушта ка селу. Тај необичан по-

ложај омогућава да се види издалека и готово са сваког места. Као да се одувек знало да ће једног дана морати да изгледа што импресивније да би доспела на насловне стране новина. Радознали пролазници застају да је осмотре, можда да на тренутак сањаре како би им изгледао живот на врху брда.

Али управо то, сада се зна судбина оних који су тамо живели: раздвајање, вероватно смрт, и растанак који кида срце, то је извесно.

На врху зелене падине уздижу се стари зидови, обухватајући широка прозорска окна и велика тешка гаражна врата. Дрвена тераса обавија кућу и на себи носи љуљашку, неколико ротирајућих фотеља на којима и даље леже јастуци чије су боје некада биле живе. Када ливада не би била толико пространа, могло би се видети једно мало, плавокосо главичасто биће како стоји на једном од прозора. Она мотри на парк који је окружује. Осматра, вреба, тражи без предаха.

Напољу, полиција ужурбано претражује терен и бележи трагове. Али шта се, заправо, догодило? Како су тај човек и та жена, притом родитељи, могли једноставно да ишчезну? Тек сада цело село схвата: нестали су успели да остану странци у заједници од свега стотинак становника. Људи напрежу памћење не би ли помогли истражитељима, али не, ништа им не пада на памет. Осим понеког „добар дан“, „довиђења“ и „хвала“ упућеног фармацеуткињи, или локалној пекарки, тај је пар био прилично ћутљив.

Комшије једва да би умеле описати Габријел и Шарла Капиона. И изглед им је био у складу са њиховом ненаметљивошћу. Годинама су се људи са њима мимоилазили, а

да их заправо нису познавали; од учтивости до учтивости, сељани су исплели нит око овог мистериозног случаја.

Роуз има шест година и суочава се са најгорим. Њени родитељи су нестали. Зашто? Нико не зна. Траже се добра објашњења, јер с лошима је немогуће живети. Гледају ту плавушицу и мисле: не, то је немогуће, мора постојати неко разборито објашњење, оно које би им омогућило да ноћу спавају верујући да је свет ипак добар.

Напредак истражитеља био је успорен чињеницом важном колико и изненађујућом: породица Капион успела је да створи потпуни вакуум око себе. Господин и госпођа били су јединци. Лоза Капион тешко је подносила неплодност и могла је да дарује само једно чудо – Шарла. Што се тиче супруге, Габријел, одсуство браће и сестара објашњавало се бекством њеног оца, након чега ју је мајка храбро одгојила сама. Празнина као да се потом убрзано ширила. Родитељи Капионових постали су сирочад тек недавно. Могло би се рећи да је та породица готово искорењена кад се у средини полицајаца који ужурбаном раде не би налазила једна девојчица.

Роуз је била тема свих разговора, али нико јој заправо није поклањао пажњу. Боса, на персијском ћилиму, посматрала је полицајце како претурају по фиокама и испитују послугу у кући. У ово доба дана она је требало да буде у школи и учи слово „и“. Замислила је своје другаре како у хору изговарају „иииииииииии“ и пожелела да је с њима.

Емоционална пустиња Капионових простирала се и на њихове распореде. У њима није било никаквих других обавеза осим лекарских прегледа, административних подсетника и термина за госпођин маникир. Никаквих

колега. Господин и госпођа живели су од ренти. Козметичарка, фризер? Која жена им не повери бар неколико тајни? Било је мукотрпно доћи до њихових адреса, јер је госпођа Капион, као и многе жене из села, била убеђена да мора да се пређе неколико километара да би услуга била достојна оне у престоници. А није било ни лако утврдити за који се град одлучивала.

Један приправник предложио је електронски траг:

„Шефе, да се ослонимо на банкарске податке који беже извршена плаћања?”

Ернест Жако се љубазно осмехнуо. У својој шездесетој, нагледао се младих који након јучерашње епизоде неке серије предлажу идеје које звуче генијално, а у ствари су најобичнија процедура у оваквој истрази. Ипак, никада их није одбијао. Полиција превише зависи од мотивисаних новајлија, говорио је.

Охрабрио га је:

„Одлична идеја, Гаспаре, иди и анализирај доступне податке”.

Ипак, од првог трага су одустали, фризер и козметичарка, када су идентификовани, испричали су исту причу као и сви остали: госпођа је била повучена, готово невидљива, како су желели да нагласе.

Од тренутка када је стигао, шефа је највише мучило једно питање: за колико сати ће морати да се нађе место за збрињавање девојчице? Имао је добру интуицију за овакве случајеве, а шансе да се Габријел и Шарл Капион пронађу чиниле су му се танким. Није се усуђивао ни да погледа девојчицу у очи. Репутација искусног и способног човека ишла је испред њега, али и даље је могао да

погреша. Бар се надао да је тако, док је нервозно чешао бркове.

„Пронаћи ћемо их“, понављао је себи, као да би та мантра могла да утиче на ток истраге.

Још једна потешкоћа обесхрабривала је истражитеље. Нису успевали да се усагласе око тренутка нестанка. Да ли се догодио претходног дана, током ноћи или чак у рану зору? Послуга у кући била је спољна: тим који су чинили човек за све послове, Рене, и његова супруга Луиз, задужена за чишћење и припрему obroка. Појавили су се у осам сати, као и увек беспрекорно тачни. Као и након сваког викенда, затекли су благ неред: размештене кревете, неколико трагова чоколаде на огради степеништа, мрвице хлеба око кухињског стола и гомилу посуђа остављену за њих.

Кућа је деловала празно, господин и госпођа су, помислили су, отишли да одведу ћерку у школу. Почели су да поспремају кад су чули кораке на спрату. Закључили су да је једно од њих ипак остало код куће и одмах се вратили послу. Али кораци су, да су их пажљивије ослушнули, откривали нешто друго: били су мало пренаглашени, полетнији, лакши: кораци детета, не одраслог човека.

У својој заједничкој сигурности, журили су: она је средила веш, он се поново ухватио у коштац са старим котлом који је већ други пут тог месеца морао да поправља, нервирајући се што господин никако да пристане да га замени. Неколико минута касније, око осам и двадесет, мала је сишла.

Роуз се тог јутра пробудила рано. После брзог умивања, обукла се и прошетала кућом тражећи родитеље, али

без успеха. До осам сати већ је три пута обишла читаву кућу, да би на крају одлучила да се сакрије под ћебе у родитељском кревету, маштајући да леже поред ње, а она упија њихове мирисе.

Управо ју је бука у приземљу извукла из малодушности. Срце јој је поскочило од радости. Вратили су се!

Када је спустила стопало на последњу степеницу, Роуз је у даљини угледала познату Луизину силуету. Ипак је дозивала: „Мама? Тата?“ У одјеку само тишина. „Мама? Тата?“ Луиз и Рене су јој пришли. Узнемирили су се око девојчице и покушавали да схвате шта се догодило. Требало је што пре обавестити полицију.

Око девет сати, шеф је стигао са својим тимом. Сада је већ било четрнаест часова, а и даље ништа. Ништа што би објаснило зашто се у овој лепој кући налази дете без родитеља.

А шта ако се не врате? Да ли ће заувек проучавати најситније детаље њихове последње вечери? Јело које је њена мајка припремила, погледе које су разменили, неколико изречених речи? Све те назнаке које у ствари ништа не значе. Коју ће причу Роуз на крају задржати у себи? Да ли су мртви или су отишли? Да ли су нестали под присилом, или потпуно импулсивно? Или, још горе, као резултат дуго смишљене одлуке?

Уосталом, када човек одлучи да напусти сопствено дете?

1. јул 2012.

Посматрам нас, стојимо једно наспрам другог у овој немој тишини, ослабљени дугом борбом, и питам се да ли сам заиста покушала. У мислима поново проживљавам онај последњи приказ пре Артуровог одласка. Туга у његовом погледу не наводи ме да попустим. Провлачи руку кроз косу да би се прибрао и ја се сетим њиховог мириса оног првог пута кад је спустио главу на мене. Наслонио ју је ту, баш на превоју мог врата. У том тренутку, све је још увек било могуће. Помислила сам да бих могла да успем, да постанем обично биће које улази у везу и носи је кроз оне класичне етапе живота. Замислила сам себе у венчаници, са округлим стомаком, и видела наше троје деце. А онда се осмех претворио у подсмешљив грч. Толико пута сам већ пропала! Како сам уопште могла да се надам? Нисам успевала ни да побројим све своје неспособности да волим.

На првом месту био је, наравно, страх да ће онај други отићи. Страх који би ми стезао трбух сваки пут кад он прође кроз врата, да би ме, као уморни плен, пустио тек кад се врати. Чинио ме је анксиозном, немоћним посматрачем најгорих сценарија. Видела сам га како посрће и пада под метро, или како страда у саобраћајној несрећи. Превозна средства су, очигледно, била мој највећи извор инспирације. Чудно, никада нисам замишљала да ће Артур отићи са неком другом. Та морбидна машта омела је

нашу везу већ на самом почетку, постепено га лишавајући слободе. Ипак је издржавао. Имала сам добро оправдање, понављао би, ваљда покушавајући да убеди и себе. Било који психолог-аматер могао би да оправда такво понашање трагедијом из мог детињства. Али дубоко у себи знала сам да могу боље, да бих, да сам га заиста волела, могла да му дам нешто више од тог златног кавеза љубави.

Међу мојим неспособностима био је и бес, нека врста подземне воде која натапа саме темеље мог бића и тутњи, нарочито недељом кад пада киша. Али одрастање у дому, то изазива бес, правдао ме је поново. А ја сам користила његову доброту, у једној врсти кривичног комфора. Остала сам у вези која ми је стајала лоше као хаљина „емпајер“ кроја и чекала да он попусти, само да не бих поново била крива, да не бих била та која поново одустаје.

У даљини се чује музика. Присиљавам се да је у себи поновим, само да се одвратим од раскида који се оцртава пред мојим очима. Како се беше зове? Та класична мелодија је иронично обележила моје детињство. Тражим у сећању. Да, то је то. *Ога рагосџи* као звучна подлога последњој епизоди ове љубавне приче. Животу заиста не недостаје смисла за хумор. У последњем покушају да умири ситуацију, он подиже руку према мом лицу, а ја је поново избегавам закорачивши уназад. Ето како стојим пред човеком који ме воли – као дивља звер која бежи чим јој се неко примакне. Супротно мојим страховима, он на крају ипак није мртав, па зато мрвим и последње везе које нас спајају. Сита сам овог сценарија који се понавља,

обликујући пукотине у мојој личности. Он сужава своје крупне, тамне очи да ме испита као неки тајанствени предмет. Повређен је. Као и сви остали. Једна суза му залута низ образ. Тако бих желела да могу да реагујем другачије, али ме његова патња увек протера иза леденог зида који ме штити од сваког осећаја. Увек је тако. Последњи повишен тон и залупљена врата ставе тачку на још једну пропалу везу.

Ето у шта сам се претворила. У Роуз која покушава, у Роуз која се бори против себе, па онда неминовно поново не успева. Са тим сазнањем донела сам одлуку да одем. Наслагала сам своје ствари и на силу сабила кожу кофера да стане више него што је икад било планирано. Оскар, стари пријатељ, већ ми је више пута нудио да неко време останем на његовом имању на Балију, недалеко од града Убуда. Импулсивно сам купила карту и побегла што је брже могуће, колико су ми формалности дозвољавале. Као у сновима, полетела сам ка једној далекој земљи, месту где вас топлина носи као фетус у мајчиној утроби. Путовање је било дуго, али је сваки минут имао ту предност да ме све више удаљава од свега што ме је до тада одређивало: мојих студија, мојих неуспеха и човека који је управо изашао из мог живота.

Кроз округли авионски прозор угледам поље механичких белих облака, један удобан свет, огледало оног у који сам се склонила. Не мислим да сам непријатна. Не, можда само помало удаљена, одсутна. Као да сам те ноћи ипак одлучила да одем са њима, оставивши за собом тело које се креће, биће без душе осуђено на кобне везе. Нећу

прежвакавати овај последњи раскид који одјекује толиким претходним. То је најбољи начин да се иде напред. Не, у ствари, то је једини који сам пронашла. А и коме да причам? Тешко да могу замислити да заподенем разговор са двоје непознатих људи који седе поред мене у авиону.

Мушкарац с леве стране спава већ добрих два сата, танка нит пљувачке нежно спаја крагну његовог сакоа са доњом усном. Онај с десне стране френетично лупка по тастатури, нижући слова на екрану запањујућом брзином. Успевам да се извучем из свог седишта, а да не пробудим г. Слину и упутим се ка тоалету.

У огледалу, моје двадесет две године уклесале су ми зрелије лице, истопљено временом. Умивам образе хладном водом и дубоко удахнем. Кад поправим оковратник кошуље, покушам да је изравнам и увучем у панталоне. Упорно намештам и каишчић кожних сандала, а онда приметим мало огуљено место на црвеном лаку који весели моја стопала. Пружам руку ка несесеру да то поправим. То је она моја страна перфекционисте, не подносим такве ситне пропусте. Смирујем се док прецизно прелазим четкицом преко огуљеног нокта. Црвена боја преплави белу тачку и равномерно је прекрије.

Време је да се вратим на седиште, стерилан глас најављује скоро слетање. Док корачам ка свом реду, рука ме заустави, а на њеном крају младић, тек у двадесетим.

– За вас је – каже једноставно.

Пружа ми коверту, са дискретним осмехом, тек толико да буде учтив, али без дубљег увлачења у разговор.

– Али, ја... – промрљам.